

ЗАТВЕРДЖЕНО

Міністр
освіти і науки України

« _____ » _____ 20_ р.

ПОГОДЖЕНО

Голова Національного агентства із
забезпечення якості вищої освіти

« _____ » _____ 20_ р.

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 01 Освіта
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 014 Середня освіта

ПРЕДМЕТНА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ 014.11 Середня освіта (Фізична культура)
(код та найменування спеціальності)

Видання офіційне

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київ

2017

I. Преамбула

1. Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти, ступеня вищої освіти – бакалавр.

Галузь знань – 01 Освіта, спеціальність – 014 Середня освіта,
Предметна спеціалізація 014.11 Середня освіта (Фізична культура).

2. Розроблено робочою групою з фізичної культури науково-методичної підкомісії **014-7** Середня освіта (фізична культура) затвердженої Наказом Міністерства освіти і науки України № 375 від 06 квітня 2016 року.

3. Розробники Стандарту:

Пангелова Наталія Євгенівна, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання і спорту Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди. Голова підкомісії.

Іванова Любов Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізичної реабілітації Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Заступник голови підкомісії.

Козіна Жаннета Леонідівна, доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор, завідувач кафедри спортивних ігор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Секретар підкомісії:

Члени групи розробників:

Артюшенко Олександр Федорович, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спортивних дисциплін Навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту і здоров'я Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

Маляренко Ірина Валентинівна, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри теорії та методики фізичного виховання Херсонського державного університету

Блещунова Катерина Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри фізичного виховання Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Мосейчук Юрій Юрійович, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, завідувач кафедри здоров'я людини, рекреації та фітнесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Ребрина Анатолій Арсенович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри здоров'я людини Хмельницького національного університету

Солопчук Микола Сергійович, кандидат географічних наук, доцент, декан факультету фізичної культури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

4. Попередню експертизу проекту стандарту здійснили: член Науково-методичної ради МОН Булава Леонід Миколайович та голова НМК 2 з предметної освіти та спорту Матяш Ольга Іванівна.

5. Рецензенти, які проводили фахову експертизу проекту стандарту:

...

7. Розробниками стандартів ураховані результати обговорення, зокрема, пропозиції й зауваження, які надійшли від Булави Леоніда Миколайовича, Шарова Олега Ігоровича, Шевцова Андрія Гаррієвича.

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	01 Освіта
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація	014.11 Середня освіта (за предметною спеціалізацією «Фізична культура»)
Обмеження щодо форм навчання	Без обмеження
Освітня кваліфікація	Бакалавр освіти (за предметною спеціалізацією «Фізична культура»)
Професійна(і) кваліфікація(ї) (тільки для регульованих професій)	Порядок присвоєння професійної кваліфікації визначається органом, який затвердив відповідний професійний стандарт. До введення професійного стандарту й початку роботи органу, який присвоює професійну кваліфікацію, за умов успішної підсумкової атестації, вищим навчальним закладом присвоюється професійна кваліфікація «Учитель фізичної культури»
Кваліфікація в дипломі	Бакалавр освіти (за предметною спеціалізацією «Фізична культура»). Учитель фізичної культури.
Опис предметної області	<p>Об'єкт вивчення: освітньо-виховний процес у закладах середньої освіти (за предметною спеціалізацією «Фізична культура»)</p> <p>Цілі навчання: формування професійних компетентностей майбутніх учителів фізичної культури основної (базової) середньої школи.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: концепція гармонійного рухового та духовного розвитку і формування здорового способу життя, свідомого ставлення людини до свого здоров'я; поняття факторів здоров'я, які поєднують заняття фізичною культурою, психологічну задоволеність, творчу самореалізацію; принципи освоєння рухових дій та розвитку рухових (фізичних) якостей.</p> <p>Застосування та впровадження цих понять дає підставу до прогнозування для якісного поліпшення фізичного стану та здоров'я населення.</p> <p>Методи, методики та технології (якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці): методи навчання і тренування (загальнопедагогічні, практичні), аналітичні методи, методи педагогічних спостережень; методи</p>

	<p>педагогічного тестування та визначення функціонального стану організму;</p> <p>методики розвитку фізичних (рухових) якостей, формування рухових умінь і навичок, контролю рівня підготовленості і функціонального стану;</p> <p>технології: педагогічні (гармонійного (розумового, фізичного, духовного) розвитку, розвитку творчих здібностей, максимальної реалізації природних задатків та ін.), медико-біологічні (відновлення працездатності, контролю функціонального стану та рівня здоров'я), інформаційні (електронні бази, наукометричні бази, електронні посібники інтернет-технології тощо), інтерактивні (без застосування та з застосуванням інформаційних та мультимедійних засобів навчання)</p> <p>Інструменти та обладнання: сучасні прилади для діагностики функціонального стану; сучасні технічні прилади та тренажери для тренування та контролю функціонального стану, біомеханічних параметрів рухів; прилади для визначення рівня функціонування сенсорних систем, сучасні комп'ютерні програми для визначення психофізіологічного стану людини, властивостей нервової системи, сучасні програми для обробки інформації тощо.</p>
Академічні права випускників	Мають право продовжити навчання на другому рівні вищої освіти
Працевлаштування випускників	Основна (базова) середня школа та заклади позашкільної освіти учнівської молоді.

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої програми у ЄКТС	<p>На базі повної загальної середньої освіти з терміном навчання 11 років обсяг освітньої програми становить 240 кредитів ЄКТС.</p> <p>На базі повної загальної середньої освіти з терміном навчання 12 років обсяг освітньої програми становить 180 кредитів ЄКТС.</p> <p>Для здобуття ступеня бакалавра зі спеціалізації 014.11 Середня освіта (Фізична культура) тільки на основі ступеня молодшого спеціаліста/бакалавра (Фізична культура) обсяг освітньої програми становить не менше, ніж до 120 кредитів ЄКТС.</p> <p>При формуванні компетентностей, що пов'язані з руховою</p>
--	--

	<p>активністю, і, відповідно, при плануванні розподілу годин на різні види роботи в спортивно-педагогічних дисциплінах (легка атлетика, плавання, гімнастика (спортивна, художня), спортивні ігри (баскетбол, волейбол, гандбол, футбол, футзал, теніс, бадмінтон та ін.), туризм, спортивне орієнтування, скелелазіння, аеробіка та ін.), передбачити, що, оскільки техніка безпеки не дозволяє знаходитися на самоті на будь-якому спортивному майданчику (в спортивній залі, басейні тощо), кредит складається тільки з аудиторних годин (Наказ МОН України № 521 від 01.06.2010 р., наказ МОН № 563 України від 1.08.2001 р.).</p> <p>Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення формування загальних і спеціальних компетентностей, визначених даним Стандартом вищої освіти.</p> <p>Мінімальний обсяг практик: виробничої – не менше 5 % обсягу освітньої програми, навчальних – не менше 3 % обсягу освітньої програми.</p>
--	---

IV. Перелік компетентностей випускника

<p>Інтегральна компетентність</p>	<p>ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук та педагогіки, фізичного виховання і спорту, фізіології, біомеханіки, морфології і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.</p>
<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК 1. Здатність діяти етично, соціально відповідально та свідомо. ЗК 2. Здатність працювати в команді та автономно. ЗК 3. Здатність до пошуку інформації, її аналізу та критичного оцінювання. ЗК 4. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях. ЗК 5. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології . ЗК 6. Здатність до самовдосконалення та саморозвитку. ЗК 7. Здатність вільно спілкуватися державною мовою (усно та письмово). ЗК 8. Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності. ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації на основі креативності. ЗК 10. Здатність розуміти стратегію сталого розвитку людства.</p>

	<p>ЗК 11. Здатність освоювати та вдосконалювати рухові уміння і навички з різних видів рухової активності та підтримувати загальний рівень фізичної активності і здоров'я</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>ПК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності з фізичного виховання, медико-біологічних та психологічних основ і технологій розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей, санітарно-гігієнічних основ діяльності у сфері фізичної культури.</p> <p>ПК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні.</p> <p>ПК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з фізичного виховання</p> <p>ПК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу з фізичного виховання.</p> <p>ПК 5. Здатність до володіння педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у представників різних груп населення і самостійної розробки методик і технологій для інтегрального гармонійного розвитку людини.</p> <p>ПК 6. Здатність до аналізу, систематизації та оцінки педагогічного досвіду, здатність до розробки методики та технологій для розвитку рухових умінь і навичок та фізичних (рухових) якостей) на основі розуміння і застосування положень фізіології, морфології, біохімії, біомеханіки</p> <p>ПК 7. Здатність оволодівати базовими і новими видами фізкультурної діяльності</p> <p>ПК 8. Здатність вести документацію, що забезпечує процес навчання з фізичної культури в середніх загальноосвітніх навчальних закладах</p> <p>ПК 9. Здатність здійснювати профілактику травматизму, забезпечувати охорону життя і здоров'я дітей</p> <p>ПК 10. Здатність самостійно проводити навчальні заняття з фізичної культури з дітьми шкільного віку та учнями в загальноосвітніх установах, освітніх закладах середньої та професійної освіти, позакласну спортивно-масову роботу з учнями.</p> <p>ПК 11. Здатність самостійно проводити заняття з в шкільній секції спортивного напрямку, здійснювати профілактику травматизму</p> <p>ПК 12. Здатність виховувати в учнів соціально-особистісні якості: цілеспрямованість, організованість, працьовитість,</p>

	<p>відповідальність, громадянськість, комунікативність.</p> <p>ПК 13. Здатність оцінювати фізичні здібності і функціональний стан учнів, адекватно вибирати засоби і методи рухової діяльності для корекції стану учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей.</p> <p>ПК 14. Здатність здійснювати пошук, аналіз і оцінку інформації, у т.ч. за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, необхідної для постановки і вирішення професійних завдань, професійного та особистісного розвитку</p> <p>ПК 15. Здатність до організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, позашкільних закладах учнівської молоді (зі спортивного туризму й орієнтування), літніх дитячих оздоровчих таборів</p> <p>ПК 16. Здатність здійснювати реабілітаційні заходи з метою відновлення функцій організму, досягнення нормального рівня здоров'я, оптимального фізичного стану та кондиції осіб різного віку (зокрема учнів спеціальних медичних груп) з порушеннями різної нозології.</p>
--	---

V. Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

<p>Знання:</p>	<p>ПРЗ 1. Знає та вміє застосовувати на практиці основні положення фізіології, біомеханіки, морфології, психології, біохімії для розвитку фізичних (рухових) якостей, формування рухових умінь і навичок людей різних вікових груп, володіє засобами інтегрального гармонійного (розумового, духовного і фізичного) розвитку людини.</p> <p>ПРЗ 2. Усвідомлює витoki і еволюцію формування теорії спортивного тренування, медико-біологічні та психологічні основи і технологію фізичного виховання представників різних вікових груп, санітарно-гігієнічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту</p> <p>ПРЗ 3. Знає, як застосовувати на практиці основні вчення в галузі фізичної культури.</p> <p>ПРЗ 4. Володіє актуальними технологіями педагогічного контролю і корекції, засобами і методами управління станом людини.</p> <p>ПРЗ 5. Знає закони і принципи розучування рухових умінь і навичок, володіє теорією і методикою розвитку рухових умінь і навичок в базових видах рухової активності.</p> <p>ПРЗ 6. Знає основні теоретичні положення в галузі фізичної культури.</p> <p>ПРЗ 7. Знає вимоги до оформлення документації та основні</p>
-----------------------	--

	<p>закономірності побудови документів для здійснення навчального процесу в галузі фізичного виховання та спорту.</p> <p>ПРЗ 8. Знає правила профілактики травматизму та надання першої медичної допомоги; володіє основними методами захисту персоналу та населення від можливих наслідків аварій, катастроф, стихійних лих.</p> <p>ПРЗ 9. Знає закономірності розвитку фізичних (рухових) якостей в різних видах рухової активності.</p> <p>ПРЗ 10. Знає біологічні, соціальні, психологічні та інші чинники збереження здоров'я.</p> <p>ПРЗ 11. Знає біологічні, соціальні, психологічні, духовні чинники, що обумовлюють значущість професії фахівця в галузі фізичного виховання та спорту.</p> <p>ПРЗ 12. Знає основні закони природничо-наукових дисциплін у професійній діяльності, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження в професійній діяльності.</p>
Уміння:	<p>ПРУ 1. Вміє проводити дослідження на відповідному рівні, здійснювати пошук, обробку та аналізу інформації з різних джерел., вчитися і оволодівати сучасними знаннями для їх подальшої реалізації в практиці.</p> <p>ПРУ 2. Спроможний розвивати педагогічну думку, методи педагогічного контролю і контролю якості навчання, актуальні дидактичні технології.</p> <p>ПРУ 3. Володіє педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у представників різних груп населення і вміє самостійно розробляти методики і технології для інтегрального гармонійного розвитку людини.</p> <p>ПРУ 4. Володіє руховими вміннями і навичками в обраному виді спорту на рівні кваліфікованого спортсмена.</p> <p>ПРУ 5. Володіє руховими навичками в базових видах спорту на рівні масових розрядів; вдосконалює руховий арсенал шляхом формування рухових умінь і навичок в інших видах спорту.</p> <p>ПРУ 6. Вміє розробляти навчально-методичні матеріали (робочі програми, навчально-тематичні плани) на основі освітнього стандарту та зразкових програм з урахуванням виду освітньої установи, особливостей класу / групи та окремих учнів.</p> <p>ПРУ 7. Вміє розробляти перспективні та оперативні плани і програми конкретних занять в сфері дитячо-юнацького спорту та зі спортсменами масових розрядів.</p> <p>ПРУ 8. Вміє визначати цілі і завдання, планувати навчальні заняття, розробляти необхідну документацію для проведення</p>

	<p>занять з фізичної культури та спорту.</p> <p>ПРУ 9. Здатний складати планувальну і звітну документацію, організувати та проводити масові фізкультурні заходи та спортивні змагання.</p> <p>ПРУ 10. Вміє практично використовувати документи державних і громадських органів управління у сфері фізичної культури.</p> <p>ПРУ 11. Здатний здійснювати організацію діяльності населення з використанням різних видів та форм рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, зокрема, зі спортивного туризму й орієнтування за топографічними картами та іншими засобами навігації.</p>
Комунікація:	<p>ПРК 1. Володіє прийомами спілкування і вміє використовувати їх при роботі з колективом займаються і кожним індивідумом.</p> <p>ПРК 2. Володіє прийомами формування через засоби масової інформації, інформаційні та рекламні агентства громадської думки про фізичну культуру як частини загальної культури і факторі забезпечення здоров'я;</p> <p>ПРК 3. Здатний з дотриманням етичних норм формувати комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями й вихованцями та їхніми батьками;</p> <p>ПРК 4. Організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях);</p> <p>ПРК 5. Здатний розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.</p>
Автономія і відповідальність:	<p>ПРА 1. Здатний вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.</p> <p>ПРА 2. Здатний аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів і гуманістичних ідеалів, розуміння концепції сталого розвитку людства.</p> <p>ПРА 2. Здатний створювати рівноправний і справедливий клімат, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурно-економічного контексту.</p>

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється у формі комплексного кваліфікаційного екзамену.
Вимоги до комплексного кваліфікаційного екзамену	Комплексний кваліфікаційний екзамен має на меті встановлення освітньої та професійної кваліфікації і включає завдання для перевірки результатів навчання з теорії і практики фізичного виховання, а також з методики фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах та закладах позашкільної освіти і фізичного виховання учнівської молоді.

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У ВНЗ повинна функціонувати система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти;
- 9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення вищим навчальним закладом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за поданням ВНЗ оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством

із забезпечення якості вищої освіти, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.

ІХ. Перелік нормативних документів, на яких базується стандарт вищої освіти

1. Закон України «Про вищу освіту».
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про освіту».
3. Національна рамка кваліфікацій. Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.
<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
4. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010.– К. : Видавництво «Соцінформ», 2010.
5. Перелік галузей знань і спеціальностей –
<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
6. Наказ МОН України від 01.06.2016 за №600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» - http://old.mon.gov.ua/files/normative/2016-06-01/5555/nmon_600.zip
7. Наказ МОН України від 31.05.2016 за №506 Про затвердження Переліку предметних спеціалізацій спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)», за якими здійснюється формування і розміщення державного замовлення та поєднання спеціальностей (предметних спеціалізацій) в системі підготовки педагогічних кадрів. -
<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0798-16>
8. Порядок внесення інформації, яка повинна міститися в документах про вищу освіту державного зразка . Постанова Кабінету міністрів України від 5 травня 2016 р. № 325: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249014993> /

Професійний стандарт учителя на момент укладання стандарту вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта відсутній.